Vil vi termonet?

I et politisk forlig (stemmeaftale) dateret den 28. juni 2024 blev det aftalt blandt partier, der repræsenterer hovedparten af Folketingets mandater, at det ikke længere skulle være muligt at få kommunal garanti til termonet.

Dermed forsvinder også muligheden for at kunne få lån hos Kommunekredit, der er kendt for at kunne yde favorable lån og vel at mærke ikke kun op til 60 % af behovet. Det vil formodentlig medføre, at en række termoprojekter ikke kan gennemføres rent økonomisk. Det er uvist, hvilke overgangsbestemmelser vi kan forvente for projekter, der allerede har sikret sig kommunegaranti.

I samme forlig blev det besluttet, at kommunerne fremadrettet skal have mulighed for at drive termonet. Men det skal ske selskabsmæssigt adskilt fra det kommunale fjernvarmeselskab. Denne form for firmatisering kendes i forvejen fra bl.a. fjernkølingsanlæg og affaldsforbrændingsanlæg. Hensigten plejer at være at beskytte varmekunderne mod tab fra den form for tilknyttet virksomhed. Dette element falder fint i tråd med et ønske om øget markedsmæssighed i branchen – noget, der også indgår i forliget.

Termonet er et relativt nyt koncept, som hverken varmeforsyningsloven eller projektbekendtgørelsen har taget højde for. Foreningen Termonet Danmark omtaler et termonet som et "forsyningsnet af uisolerede rør, som transporterer termisk energi fra forskellige typer af energikilder på tværs af flere matrikler ved en temperatur relativt tæt på jordtemperatur". En varmepumpe i den enkelte beboelse kan så hæve temperaturen, så det kan benyttes i boligens centralvarmeanlæg. Termonet kan også betegnes som kold fjernvarme og minder ofte om et fælles jordvarmesystem. Rationalet bag termonet ift. et traditionelt fjernvarmeanlæg er, at de isolerede fjernvarmerør ofte vil være for dyre på steder med langt mellem forbrugerne. Alternativet til fjernvarme eller termonet vil ofte være individuelle luft til vand-varmepumper, pillefyr eller lignende.

Gennem en årrække har det været lidt usikkert, om termonet på samme måde som fjernvarmenet er omfattet af varmeforsyningsloven. Dette har betydning for, om et termonetprojekt skal forhåndsgodkendes af kommunen efter projektbekendtgørelsen, om kommunen selv må drive termonet, og om kommunen må stille lånegaranti for termonet.

Det sidste forhold kom Energistyrelsen med en vejledende udtalelse om i maj 2024. Energistyrelsen vurderede, at det faldt uden for den kommunale opgavevaretagelse at stille garanti for lån til finansiering af termonet, når nu termonet efter styrelsens vurdering ikke var omfattet af varmeforsyningsloven, jf. § 2, stk. 1. Der synes ikke at foreligge nogen stillingtagen hertil fra domstole eller Energiklagenævnet.

I 2022 vurderede Energistyrelsen i en anden vejledende udtalelse, at termonet ikke var omfattet af varmeforsyningsloven. Styrelsen var dog så forbeholden, at den eksplicit i sin vejledning anførte, "som konstruktionen foreligger oplyst for og forstået af Energistyrelsen" efterfulgt af en nærmere redegørelse for, hvordan termonet forstås af Energistyrelsen. Og det forstår man godt, for begrebet termonet et ikke nødvendigvis særligt veldefineret, og begrebet er som nævnt slet ikke defineret i

varmeforsyningsloven eller projektbekendtgørelsen. Heller ikke i jordvarmebekendtgørelsen er begrebet defineret.

Energistyrelsens vejledende udtalelser har muligvis en vis indflydelse på kommuners fortolkning af varmeforsyningsloven. Men der er kun tale om en vejledning. Kommunerne har den primære kompetence til at afgøre, om et konkret projekt er omfattet af varmeforsyningsloven i kraft af deres opgave som projektgodkendelsesmyndighed. Administrativt kan en kommunal projektgodkendelse ganske vist indbringes for Energiklagenævnet. Bliver sagen ikke indbragt for nævnet, vil en evt. kommunal godkendelse stå ved magt. Usikkerheden har dog næppe været til gavn for udbredelsen af termonet.

Hvordan det politiske forlig fra juni 2024 bliver udmøntet, ved vi ikke endnu. Forliget definerer bl.a. ikke begrebet termonet og afgrænsningen ift. til varmeforsyningslovens fjernvarmenet (anlæg til fremføring af opvarmet vand eller damp).

Men vi befinder os også midt i en grøn omstilling, og man kan frygte, at de nye krav vil forringe muligheden for at plukke nogle lavthængende frugter i områder, hvor der ikke er basis for hverken fjernvarme eller individuelle jordvarmeanlæg. Hvis (visse) termonet lægges ind under varmeforsyningsloven (i modstrid med det politiske forlig), vil kommunen som varmeplanmyndighed skulle projektgodkende et anlæg, før det kan etableres. Dermed sikres en vis samfundsøkonomi i det enkelte projekt, og de mest forsyningsmæssigt eller økonomisk mest håbløse projekter vil blive stoppet.

Tiden vil vise, om det politiske forlig på termonetområdet vil være til gavn for den grønne omstilling eller ej.

Af professor Bent Ole Gram Mortensen